

M-am dus îndată la cazarme, am introdus ordinul Măriei sale și apoi m-am întors la batalionul meu⁸¹. La orele 11 au apărut domnul, însoțit numai de colonelul Odobescu. Oștirea l-au priimit prin numeroase aclamații de urale. Vodă, apropiind batalioanele, le-au ținut un discurs lung, prin care le făcea morală și a căruia sens era că au venit să mulțumească oștirii, fiindcă s-au încredințat că au luat parte de măhnire pentru nenorocitul acident întâmplat pe șosea, când au tras vagabonzi în Măria sa. După aceasta dând slobod soldaților, au plecat către poartă la pasul calului, unde se grupaseră ofițerii batalionului 1. Căpitanul Fărcășanu iese înainte palid și tremurând și zice: „Să trăiești, Măria ta, să te milostivești să primești Constituția care au decretat-o poporul rumân!” Vodă, în loc de a-l pune sub judecată la minut și a-l împușca în câteva ceasuri pentru o asemenea insolență revoluționară, spre a da un exemplu oștirii, le-au ținut un discurs recitându-le istoria generală că noi, rumânii, suntem coborâtorii lui Traian și trebuie să fim o nație tare și prudentă, spre a da exemplu și la alte nații, terminând cu aceasta, că „de nu vom fi prudenți, un regiment de cozaci ne face rușine...”

Un ofițer, Enache Dimitriu⁸², de nație rumân din Transilvania, fiind de serviciu în acea zi în cazarmă, se repede în canțelaria regimentului unde era steagurile și luând un steag iese cu dânsul și îi zice domnului: „Jură, Măria ta, pe steag că nu vor intra muscalii în țară!” Domnul scoate șapca, sărută steagul și zice: „Jur pe a mea viață și pe a Măriei sale doamnei că nu vor intra muscalii în țară!” Apoi strigându-i urale, domnul au plecat. Apoi au strigat: „Să trăiască colonelul Odobescu”, iar dânsul le strigă înfuriat: „Tăceți! O vorbă să nu auz, căci descalic (și au și făcut o mișcare de a descălica) și în două ceasuri veți fi împușcați, și vă arăt eu ce va să zică disciplina ostășască! V-a slujit norocul că am fost cu vodă, că vă corectam eu!...”

Vagabonții, care urmărea pasurile domnului, aștepta pe la uluțile cazarmii se văd rezultatul și îndată ce au văzut pe vodă că au jurat în sensul de mai sus, au alergat prin târg făcând propagandă că vodă au priimit Constituția și să meargă norodul la palat, să-i mulțumească.

Eu, tulburat până la eces de o asemenea anarhie din partea ofițerilor și inerție din partea domnului, de la cazarmă m-am dus drept la ștabul oștirii, de unde luând o copie de demisie m-am dus acasă, să prânzesc. După prânz am plecat cu demisia la palat să o dau domnului să-i puie rezoluție, spre a dobândi un rezultat mai grabnic.

Era pe la orele 4. Ajungând la podul gârlei⁸³ după Ulița franțuzească⁸⁴, care duce la Podul Calității⁸⁵, deodată văz sute de grupe de desculți cu steaguri tricolore și cu cocarde la piept. Unii strigând „uraa!”, alții „să trăiască Constituția!”, toți se ducea la palat. Eu am stătut în loc, neputând trece trăsura din cauza celui furnicar de crai. În vremea aceasta au sosit și colonelul Florescu⁸⁶, ginerile lui vodă, care mergea și dânsul la palat. Aci oprindu-se lângă trăsura mea, îmi zice: „Viu și eu în trăsura dumatăle”. După ce s-au suit, îmi zice: „Bine, maiorule, asta este revoluție în toată forma... Săracu vodă, îl omoară...” „Ei, îi zic, cum?! Ați gândit că este glumă... De ce nu au spânzurat craii la vreme?...” În fine văzând neputința de a răzbi la palat, m-au rugat să-l las acasă, să nu se sperie domnița⁸⁷, fiind lehză. L-am și lăsat, și de acolo m-am dus la cazarmă. Am arătat polcovnicului ce întâmpinasem, și cu consimțământul său am dat ordin și au ieșit batalionul al 2-lea la front în mantale, șapci, patrontașe și puști. După ce le-am revizuit patroanele, am comandat să umple puștile. În vremea aceasta intră și colonelul Odobescu în cazarmă (venea de la via cumnatului său, Iakovenko⁸⁸, îl chemase vodă la palat). Întreabă: „Cine au poruncit să umple puștile?” I-am răspuns: „Eu! Ca să fie gata la orice moment!” Atunci au ordonat să descarce puștile și să intre în cazarmă. „Să iasă batalionul 1, să vie împreună cu mine la palat. Nu înțeleg, îmi zise, pentru ce să fie cu puștile pline? Nu sunt nici turci, nici tătari! Să vedem mai întâi ce vor răsculații aceștia.” Și au plecat cu oștirea la palat. Eu am rămas în cazarmă cu rezerva.

Până să ajungă oștirea la palat, desculții străbătuseră în interiorul palatului. Domnul, înconjurat de dâșii, îl silea să iscălească Constituția mai sus descrisă și să confirme ministerul alcătuit de dâșii, între care primul ministru și ministrul de interne era Nicolae Golescu⁸⁹. Domnul cam ezita. Un unterofițer, Magheru⁹⁰, fiul celui descris mai sus,

scoate un stilet și, vrând să lovească pe domn, îi strigă: „Iscălește!” Vodă, fără să-și piarză cumpătul, îi zice: „Soldatul! Respectează epoletul de general!” și apoi, luând condeilul, au iscălit. În momentul acela intră și colonelul Odobescu și întreabă pe domn: „Măria ta, poruncești să-i împușc?” „Să nu dai, Odobescule! îi zise vodă. Odobescule, te înalț în rang de general și îți vei păstra postul de ministru de răzbel!” Colonelul Odobescu, mulțumindu-i, îi zise: „Acum este târziu și nu poci să priimesc, Măria ta!” Și apoi au ieșit și au zis maiorului Pandelescu să se întoarcă cu batalionul la cazarmă și să fie toată oștirea concentrată acolo. După aceea răsculații au rugat pe domn ca garda ostășească de onoare să fie înlocuită cu garda națională. Vodă au priimit, și s-au trimis soldații la cazarmă, orânduind santinele de coconăși pe la ușile lui vodă. Poporul s-au retras de la palat și s-au dus cu muzica acasă la Nicolae Golescu, pe carele luându-l în triumf l-au dus la Vornicie.

Noaptea aceea s-au petrecut în liniște. A doua zi, 12 iunie, m-am dus la Odobescu și nu l-am găsit acasă. Era la Vornicie, cu ministerul revoluționar. M-am dus acolo, am intrat în sală. Văz pe Odobescu cu un cordon tricolor pe după gât, șazănd între ceilalți colegi. Îl salut. Îmi zice: „Mai așteaptă-mă puțin”. Peste câteva minute au ieșit, însă uimit cu totul. „Mergem”, îmi zise. Mergând acasă și intrând și cabinetul său au închis ușa cu cheia pe dinăuntru și apoi mă întreabă ce am să-i zic. I-am spus că „am venit să-l consult ce să fac cu demisia, căci eu un minut nu mai slujesc, ba încă mâine plec peste graniță, căci eu nu voi să mă găsesc implicat între revoluționari”. Odobescu deschise o cutie de la o masă, scoase demisia sa și mă întreabă: „Aceasta bună o fi?” Pe demisia sa era pusă rezoluția lui vodă: „Priimită”. Îi zic: „Aceasta nu are nicio valoare, fiindcă nu au iscălit-o!” „Așa este, îmi zise Odobescu. Aidem la palat amândoi.” Era pe la orele 2 după-amiază. Am intrat în cabinetul lui vodă. L-am găsit răsturnat pe o canapea, îmbrăcat într-un „robe de chambre” și învelit cu o plapă (se prefăcea că este bolnav). Mă întreabă: „Ce este, Lăcustene?” „Măria ta, îi zic, mă rog să-mi puneți rezoluție pe demisie, căci sunt gata să plec peste graniță!” „Și tu mă lași, băiete?” „Îmi zise vodă. Atunci Odobescu, înfuriat și cu un ton sălbatic, îi zise: „Ei,

Măria ta! Vrei să iei și sufletul omului? Ajungă!” Domnul, cu un glas duios, îi zise: „Te rog, Odobescule, aibi puțină răbdare, fiindcă am să-ți vorbesc mai la urmă”. Apoi întorcându-se la mine, îmi zice: „Trage scaunul mai lângă mine, ia hârtie și scrie: «Ordin de zi către oștire. Dăm voie maiorului din regimentul n° III Gr. Lăcusteanu pentru trei săptămâni a merge peste graniță la apele minerale, pentru căutarea sănătății». Și luându-o, au iscălit-o. „Acum, îmi zise, dă-mi și demisia.” I-au pus rezoluție „priimită” și au iscălit-o. „Iată, Lăcustene, pe amândouă, dar eu te sfătuiesc să dai ministerului numai ordinul de zi pentru voie și să și pleci, căci peste trei sau patru zile muscalii intră în București desigur, și îndată să te întorci! Îți urez călătorie bună și, dacă voi trăi, voi răsplăti credința ta.” M-am retras, lăsând pe Odobescu cu vodă.

Iunie 13, la orele 12 la miezul nopții auz bătând la poartă. Deschiz ferestrele, întreb „cine este?” Îmi răspunde un aprod de la Vornicie că mă pofteste guvernul provizoriu să merg îndată. Mă îmbrac, încing sabia și mă duc.

Intrând în sala de seară, era o masă lungă, acoperită cu postav roșu. Împrejurul ei ședea atât miniștrii cei noi, cât și membrii Comitetului revoluționar. Adunarea se prezida de Costache Crețulescu (văr bun cu mine prin alianță). Invitați ca mine era și alții, precum colonelii Solomon, Voinescu⁹¹ și alții. După ce i-am salutat, m-au invitat să-mi iau un loc, apoi președintele îmi zise: „Domnule maior, fiindcă și domnia ta faci parte a unei ramure de oștire care se află în garnizon, v-am invitat ca să vă arătăm că Măria sa vodă au abdigat și vă rugăm ca să fiți cu privighere a nu se întâmpla neorânduiei în capitală”. Le-am zis: „Domnilor, eu am congediu de trei săptămâni a merge peste graniță la apele minerale pentru căutarea sănătății și sunt să plec”. „Domnule maior, îmi răspunse, acum nimeni nu se poate depărta de la steagul său!” Atunci fusei constrâns să le arăt demisia, zicându-le: „Domnilor, dar eu nu mai aparțin drapelului, fiindcă mi-am dat demisia, și iat-o! Cu priimirea și iscălitura domnească”. Mai multe glasuri atunci s-au ridicat, zicând: „Dar cine se mai uită la asemenea iscălituri?!” Atunci, luând un ton imperios, le-am zis: „Domnilor, băgați de seamă ce ziceți, căci dacă nu cunoașteți această iscălitură,

nici eu nu vă cunosc cine sunteți și vă rog să mă liberați din oștire, căci vă mărturisesc că o să vă fiu un scandal!” Atunci, colonelul Nicolae Golescu îmi zice: „Bine, domnule maior, noi te rugăm ca pe un român și fiu al patriei ca să ne dai concursul, dar dacă nu voiești, apoi colonelul Voinescu să o obștească pe oștire”. „Așa, domnilor, le zisei. Nici nu primesc, nici nu voiesc să vă dau concursul.” Și salutându-i, am ieșit.

A doua zi de dimineață mă duc la ștabul oștirii și rog pe colonelul Voinescu să obștească demisia pe oștire sau să-mi dea un certificat, căci nu voiesc să plec ca un dezertor. Și nu au voit să-mi dea, zicând că voiesc să-l spânzure revoluționarii? dar să mai aștept până mâine, să mai ia înțelegere prealabilă cu dâșii. (Colonelul Voinescu era șeful statului-major.) Atunci am adăogat: „Te rog, domnule colonel, a le aminti că mă umbresc supt o mie de baionete și în timp de revoltă sunt șef absolut. Să mă sloboază din oștire, că le răstorn capitala”. De acolo m-am dus la Odobescu, carele cum m-au văzut iar au închis ușa cu cheia și îmi zice: „Bine că ai venit. Mă gândeam să trimiț să te cheme, și iată de ce este vorba. Este netăgăduit că cei mai mulți din dumneavoastră ați intrat în oștire copii nevârstnici. V-am crescut, v-am înaintat, în sfârșit, v-am condus ca un bun părinte și mai cu osebite pe dumneata. Acum vă reclam și eu să mă recompensați cu servițiul dumneavoastră. Să nu mă lăsați în aceste momente critice, când nădăjduiesc să aduc lucrurile de astăzi la un rezultat bun, și să nu mă întrebați până unde o să mergem și unde o să ajungem... Și eu am dat demisia ca și dumneata, și aș putea până mâine să dispar. Dar ce răspuns voi da mai la urmă țării, și mai cu osebite orașului, care este legat de gâtul meu? Nu uita, domnule maior, că sunt șef al oștirii și când am văzut țara în nevoie să o las pe mâna crailor care vor să se urce peste ruinele noastre și să fug? Nu, Lăcustene! Te rog să-mi dai concursul dumatăle, și țara îți va răsplăti. Iar cât pentru aceea că ne va găsi streinul slujind cu răzvrătorii, de aceea să nu te temi, căci și streinul cunoaște ca și pământeanul prințiipiile fiecăruia și, în sfârșit, nu vă conduc eu niciodată la un compromis. Acum trebuie să te inițiez și despre comandirul regimentului dumatăle: pe Solomon l-am convertit,

este prozelitul meu, este cu trupul și cu sufletul de prinți-piile noastre”.

După atâtea sfătuiri și învitări, și eu din parte-mi i-am mulțumit cu o vie recunoștință și am conchis rugându-l să-mi dea voie două, trei zile să mă gândesc, și apoi m-am retras.

Viind acasă, găsesc trei copilași ai noștri bolnavi de văr-sat (scarlatină). Îi spusei nevastei mele conversația întreținută cu Odobescu și îmi zise că și dânsa este de părere să secondez pe Odobescu atât pentru recunoștința și deferența ce trebuie să am pentru dânsul, și cu atât mai vârtos că copiii fiind bolnavi și în neputința de a-i expune la vânt, nu putem pleca. Și mai bine la asemenea evenimente să mă aflui în oștire, căci am un reazăm, iar ca civil, șazănd în București mă expui la toate întâmplările. M-am convins și am luat ferma hotărâre să rămâi și să merg pân-acolo până unde voi socoti că trebuie să mă opresc.

La 18 iunie către seară m-am dus la cazarmă. Acolo au venit și Odobescu. Au întrebat dacă s-au priimit un ordin de zi la regiment ca mâine toți ștab- și ober-ofițerii în plină uniformă să ne adunăm la ștabul oștirii, de unde vom merge împreună să felicităm guvernul provizoriu, care au sosit la București. I-au răspuns Solomon că „s-au priimit, și diseară îl va transmite la toți ofițerii regimentului”. După aceasta Odobescu mă cheamă la o parte și mă întreabă în care din căpitanii sau comandirii de companii am încredere. I-am spus că în comandirul companiei a 6-lea, căpitan Costaforu⁹², și în comandirul companiei a 8-lea, căpitan Boboc⁹³. Îmi zise: „După ce mă voi duce, să zici lui Boboc că diseară să vie acasă la mine”.

În ziua aceea circula foi volante în capitală, ca „clăcașii fiind emantipați să nu mai facă clacă proprietarului, până ce se va aduna o constituantă aleasă din toate clasele ca să hotărască rețiproacele⁹⁴ între proprietar și săteanul clăcaș”. Seara am pus și eu mâna pe o asemenea proclamație.

A doua zi, la 19 iunie, ne-am adunat toți ștab- și ober-ofițerii aflați în garnizon la ștabul oștirii, și la orele 12 am plecat cu toții la palat, având pe Odobescu în cap. (Casele Goleștilor⁹⁵ fiind cumpărate de guvern, vodă Ghica domnise într-însele și li se didese numirea de palat. Acolo se așezase și guvernul provizoriu.)